

Høring av Energistrategi for Trøndelag mot 2050 – innspill fra Renergy.

Renergy takker for muligheten for å gi innspill til en viktig sak for fylket.

Dokumentet fremhever viktigheten av å ha en overgripende plan på et nivå mellom den nasjonale og kommunene. Men vi vil utfordre fylkeskommunen på hva formålet for dokumentet er. Dokumentet fremstår som en visjon mot 2050, mer enn en strategi, da det mangler en tydelig plan med konkrete aktiviteter for hva som skal følges opp og hva som skal måles i strategien. For at det skal være en regional strategi, og ikke en visjon, mener vi at den må inneholde målbare KPI:er og konkrete tiltak som kan følges opp for å vite hvordan man ligger an i forhold til strategien. Det bør også tydeliggjøres hva fylkeskommunen har mandat til å gjennomføre og hva som andre aktører må bidra med for å oppnå målene i strategien.

Vår anbefaling vil være at dokumentet deles i to, en visjon mot 2050 for fylket, og en mer konkret og kortsiktig strategi for hva fylkeskommunen kan bidra med for å nå visjonen.

1. Trøndelag fylkeskommune og kommunene som aktør i energisystemet

Tilbakemelding:

- **Planmyndighet og planveiledning:** Strategien bør konkretisere hvordan fylkeskommunen vil bruke sin planmyndighet til å fremme energiomstilling. For eksempel kan det utarbeides retningslinjer for integrering av energikrav i arealplaner og byggesaksbehandling. Man bør også ta med mulige utviklingsområder som fjernvarme, nettutbygging som muliggjør slike tiltak og lignende for å konkretisere hva fylkeskommunen kan bidra med direkte. Grønt hjerte har lagt inn et konkret og tallfestet mål som går å følge opp, men dette tolker ikke vi som et konkret mål som er en del av fylkeskommunens strategi uten et eksternt innspill.
- **Tjenesteyter:** Det er behov for spesifikke tiltak som viser hvordan fylkeskommunen vil forbedre energieffektiviteten i egne bygg og tjenester. Dette kan inkludere mål for reduksjon av energiforbruk i fylkeskommunale bygninger og planer for overgang til utslippsfri kollektivtransport. For eksempel nevnes anbud i kollektivtilbudet, dette er en fantastisk mulighet for fylkeskommunen å bruke sin planleggingsmakt for å legge til rette for reduserte utslipp å få innført elektrifisering hvor det passer best i kraftsystemet. Men hvordan skal man lykkes og avgjøre og hvor man står mot målene hvis de ikke konkretiseres sånn at de kan følges opp.
- **Offentlige innkjøp:** Strategien bør inneholde klare krav til bærekraftige innkjøp, som for eksempel å prioritere leverandører med lavt karbonavtrykk og å sette mål for andelen miljømerkede produkter. Som en del bør fylkeskommunen sette tydelige målbare mål på ting som energibruk i egne bygg, skoler og andre ting som fylkeskommunen har myndighet å gjøre noe med direkte. Det er bra at man ønsker solkraft på tak og næringsaktører, enda bedre hadde vært hvis man hadde satt et konkret og målbart mål som underbygger strategien.

Commented [MP1]: Ett eller annet positivt om fylkeskommunens hensikt

- **Samfunnsutvikler:** Det er viktig å konkretisere hvordan fylkeskommunen vil samarbeide med kommuner, næringsliv og andre aktører for å fremme energiomstilling. Dette kan innebære etablering av samarbeidsfora eller partnerskap for utvikling av lokale energiløsninger.
- **Kraftsituasjonen:** Kunnskapsgrunnlaget utarbeidet av THEMA viser et stort kraftunderskudd i Trøndelag og NO3. Dokumentet bør være klarere på hvordan fylkeskommunen ønsker å bidra konkret, særlig via den planmyndighet som fylkeskommunen har for å legge til rette for samordning av for eksempel oppvarming som fjernvarme, energieffektivisering, elektrifisering av kollektivtrafikk og lignende. Når man ser på kraftsituasjonen så mener vi også at man bør skille mellom varme og strøm. Siden mye av energibruken er oppvarming i bygg kan man frigjøre mye strøm via samarbeid med nettselskap og byplanlegging via løsninger som er godt og strategisk planlagt med fjernvarme, varmepumper, solkraft, batterier med mere. De konkrete målene i punktlisten på side 12 inneholder bare to mål som er tallfestet og som går å følge opp. Disse to er bra, men det kan og burde ha vært enda flere.

2. Fra fossilt til fornybart

Tilbakemelding:

- **Bil og lastebil på strøm:** Strategien bør sette konkrete mål for utbygging av ladeinfrastruktur og andel elektriske kjøretøy i fylket innen gitte tidsrammer. Her har fylkeskommunen via sin rolle som planmyndighet muligheten å legge til rette for gode tiltak.
- **Desentralisert produksjon av alternative energibærere:** Det er behov for spesifikke tiltak for å støtte lokal produksjon av biogass og andre alternative energibærere, samt planer for hvordan disse kan integreres i eksisterende energisystemer.
- **Elektrifisering av industri og næringer:** Strategien bør identifisere hvilke industrier som skal prioriteres for elektrifisering og hvilke støtteordninger eller insentiver som vil bli tilgjengelige for å fremme denne overgangen.
- **Elektrifisering av sokkelen:** Dette ligger utenfor fylkeskommunens direkte ansvarsområde. Strategien bør derfor fokusere på hvordan fylkeskommunen kan støtte relevante aktører gjennom regionale initiativer eller samarbeid.
- **Karbonfangst og -lagring:** Det er viktig å konkretisere hvilke prosjekter som er aktuelle i regionen, samt hvilke roller fylkeskommunen og andre lokale aktører vil ha i disse prosjektene.
- **Tiltak:** Strategien mangler tallfestede mål som peker på hvordan de overgripende målene om utslippskutt, ny kraft og lignende skal nås. Å jobbe for, bidra til å kartlegge gir ikke mere kraft eller reduserer utslipp. Å sette opp mål som er tallfestet som går å følge opp og via at man skaper en konkret prosjektlister med budsjett avsatt for hvert prosjekt som viser hvordan ulike prosjekt kan gjennomføres for å nå de oppsatte målene må til for å kunne følge opp å justere tiltak i løpet av tidsperioden som strategien omfatter.

3. Sløsestopp

Tilbakemelding:

- **Mindre kraft til oppvarming:** Strategien bør inneholde konkrete tiltak for å redusere energiforbruket til oppvarming, som for eksempel å fremme bruk av fjernvarme, varmepumper og bedre isolasjon i bygg. Dette inkluderer konkrete mål som går å måle og følge opp.
- **Lokale energiområder:** Det er behov for detaljerte planer for etablering av lokale energiområder, inkludert identifisering av potensielle områder, teknologier som skal brukes, og modeller for samarbeid mellom aktører. Man må også så fort som mulig sette en pris for hva dette kommer å koste sånn at man kan prioritere de mest kostnadseffektive tiltakene først.

4. Energi og effekt

Tilbakemelding:

- **Oppgradere eksisterende vannkraft:** Strategien bør spesifisere hvilke vannkraftverk som har potensial for oppgradering, samt forventet økning i energiproduksjon og tidsplan for gjennomføring.
- **Vindkraft på allerede nedbygde områder:** Det er viktig å identifisere konkrete områder som er egnet for slik utbygging, samt å vurdere miljømessige og sosiale konsekvenser. Her må det utredes så fort som mulig hva potensialet er, strategien viser til at man ikke skal avsette nye arealer for vind på land, men da bør man kunne tallfeste hva kostnader og potensialet er på allerede nedbygde arealer.
- **Ta i bruk takflater for solkraft:** Strategien bør sette mål for installasjon av solcelleanlegg på offentlige og private bygg, samt tilby insentiver eller støtteordninger for å oppnå disse målene.
- **Utnytte lokale råstoff til bioenergi og varmeressurser:** Det er behov for konkrete planer for hvordan lokale råstoff kan utnyttes til energiproduksjon, inkludert identifisering av tilgjengelige ressurser og etablering av nødvendige anlegg.
- **Utforske og forstå mulighetene for havvind:** Strategien bør beskrive hvordan fylkeskommunen vil bidra til å kartlegge potensialet for havvind i regionen, samt hvilke samarbeidsformer som er aktuelle med nasjonale myndigheter og private aktører.
- **Kjernekraft: mer kunnskap trengs:** Det er viktig å konkretisere hvordan fylkeskommunen vil bidra til kunnskapsinnhenting om kjernekraft, for eksempel gjennom støtte til forskningsprosjekter eller informasjonskampanjer.

5. Investering i infrastruktur

Tilbakemelding:

- Strategien bør inneholde detaljerte planer for nødvendige investeringer i energiinfrastruktur, inkludert oppgradering av strømmett, utvikling av ladeinfrastruktur for elektriske kjøretøy, og etablering av anlegg for energilagring.

- Det er viktig å identifisere finansieringskilder for disse investeringene, samt å sette tidsrammer for gjennomføring. Hvordan har fylkeskommunen tenkt å legge til rette for at dette skal skje?

Generelle kommentarer:

- Strategien bør tydeliggjøre hvilke områder som ligger innenfor fylkeskommunens ansvarsområde, og fokusere på tiltak der fylkeskommunen har direkte innflytelse.
- En visjon for fylket mot 2050 kan vise til andre mål enn de fylkeskommunen har direkte ansvar for, men strategien bør fokusere på disse, i tillegg til å beskrive hvordan fylkeskommunen vil samarbeide med andre aktører for å oppnå målene.
- Det bør inkluderes målbare indikatorer for å kunne følge opp fremdriften og evaluere effekten av de ulike tiltakene.

Ved å implementere disse forslagene vil strategien bli mer konkret og handlingsrettet, samtidig som den fokuserer på fylkeskommunens kjerneoppgaver og samarbeider med relevante aktører for å oppnå bedre bærekraft og for å bygge opp under nasjonale utslippsreduksjonsmål mot 2030 og 2050.

Vennlig hilsen,

Renergy Energy Cluster